

VEILIGHEIDSREGIO

Nieuwsbrief

In dit nummer onder andere:

- Team Operationele Voorbereiding Crisisbeheersing (TOVC)
- Watersnood Aanpak Veiligheidsregio (WaVe)
- GHOR bijgeschoold en geoefend
- Service Level Agreement met RAVZ
- Bezoek Minister Ter Horst

De Veiligheidsregio Zeeland staat voor:

Voorkomen

Wij signaleren risico's en gevaren en waar mogelijk halen we ze weg.

Vorbereiden

Wij zorgen voor een goed opgeleide organisatie die klaar staat.

Verhelpen

Wij zorgen voor de juiste hulp als u in nood zit en nemen de bedreiging weg.

Verbeteren

Wat we beter kunnen, zullen we beter doen.

Verbinden

Wij zijn de centrale schakel voor fysieke veiligheid in Zeeland.

Reorganisatie: met volle kracht vooruit

De Veiligheidsregio Zeeland (VRZ) is op 1 juli 2006 officieel opgericht als rechtsopvolger van de voormalige Regionale Brandweer Zeeland. Hoewel de naam en een deel van de taken bij de oprichting van de VRZ veranderden, veranderde er op dat moment niet zoveel wat betreft structuur, cultuur en organisatie. Weliswaar een nieuwe verpakking, maar daarbinnen een inhoud die onvoldoende opgewassen is tegen het toenemende aantal taken dat de VRZ heeft en er bij krijgt na invoering van de Wet op de Veiligheidsregio.

Een reorganisatie is noodzakelijk

In de vergadering van september stemde het Algemeen Bestuur in met het Plan van Aanpak voor de reorganisatie en met het startdocument 'Organiseren in een netwerk'. Daarmee is de basis gelegd voor de VRZ als spil in het netwerk van fysieke veiligheid die samen met de haar omringende partners de rampenbestrijding en crisisbeheersing in Zeeland vorm geeft.

De organisatie van onze taken als veiligheidsregio

Nu en in de toekomst verricht onze organisatie de taken die in de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zeeland zijn opgenomen en taken die wettelijk zijn vastgelegd. Op dit moment zijn die taken nog in verschillende wetten opgenomen, straks in één Wet op de Veiligheidsregio. Het vervullen van onze taken is en blijft het uitgangspunt.

Veiligheidsregio focust op aanpak wateroverlast

Wateroverlast is landelijk een 'hot issue'. De regering heeft wateroverlast tot één van de speerpunten in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing in Nederland gemaakt. Landelijk is hiervoor een Taskforce Management Overstromingen (TMO) ingesteld met de taak Nederland voor 2009 'wateroverlastproof' te maken. TMO gaat alle veiligheidsregio's langs om met alle partijen die betrokken kunnen worden bij de bestrijding van wateroverlast scenario's af te werken. Dit allemaal ter voorbereiding van een grote nationale oefenweek over wateroverlast in november 2008. Naast deze ontwikkeling had de provincie, vanuit haar Interreg project Aware, ingezet op een evacuatie oefening van de wijk Othene in Terneuzen. Afgelopen 28 november heeft dit evacuatiepracticum Olympic Offspring met succes plaats gehad.

Project WaVe van start

Door deze landelijke ontwikkelingen en een verschuiving van verantwoordelijkheden van provincie naar veiligheidsregio, is het voor de Veiligheidsregio Zeeland van belang hierop in te spelen. Daarom is aan het Algemeen Bestuur in september voorgesteld om Watersnood als speerpunt te benoemen voor de jaren 2008 en 2009. Water speelt immers al eeuwen een centrale rol in onze regio en zal dat blijven doen.

Marcel Matthijsse, senior beleidsadviseur en één van de initiatiefnemers van dit beleids-thema, zegt dat het thema voor Zeeland belangrijk is. "Ondanks dat we 55 jaar na de watersnoodramp leven, begint het besef te komen dat door klimaatverandering de dreiging van het water weer gaat toenemen. De deltawerken dienen hun doel maar nieuwe risico's liggen op de loer. De maatschappij is veel afhankelijker van allerhande techniek dan vijftig jaar geleden. De impact van een overstroming is anders maar zeker niet minder."

Reden voor hem om het thema samen met vele betrokkenen handen en voeten te geven in een uitvoeringsprogramma WaVe: Watersnood Aanpak Veiligheidsregio. Een uitvoeringsprogramma dat de komende twee jaar beslaat en in vier fasen, van elk een half jaar, is ingedeeld.

- Fase 1: voor de dijkdoorbraak
- Fase 2: van dijkdoorbraak naar stabiele situatie
- Fase 3: van stabiele situatie tot droge voeten
- Fase 4: wederopbouw

Zeeland treft die het tot een uitdaging maakt om alle processen door te nemen. En als we voor een watersnood hebben bedacht wat we gaan doen als de stroom uitvalt, of hoe we een proces als uitvaartverzorging willen regelen, dan is het een voordeel dat we deze

Fase 1: voor de dijkdoorbraak – januari t/m juni 2008

In het eerste half jaar wordt gekeken naar de processen die moeten worden uitgevoerd bij dreiging van een dijkdoorbraak: wat wordt er dan van de overheid verwacht, welke maatregelen kunnen dan worden genomen maar ook: wat moeten we nu al regelen terwijl er nog niets aan de hand is?

In de eerste fase gaat het over waarschuwen en alarmeren. Het gaat om maatregelen die genomen moeten worden om de nutsvoorzieningen zolang mogelijk in stand te houden, hoe om moet worden gegaan met de zogenaamde noodstopbedrijven, hoe burgers zich moeten voorbereiden op wat komen gaat. In iedere volgende fase worden nieuwe processen toegevoegd of zullen sommige processen afgerond moeten zijn.

Binnen het uitvoeringsprogramma worden alle processen doorlopen die bij een watersnood van de overheid worden verwacht om de burgers te helpen.

Natuurlijk beginnen we niet met een blanco situatie, aldus Matthijsse. "We zijn continu bezig met rampenbestrijding in het kader van chemische industrie, transport, kern-energiecentrales enzovoorts. Het is echter de enorme impact van een watersnood die heel

kennis ook kunnen toepassen op alle andere mogelijke incidenten in Zeeland."

Spelregels

In het uitvoeringsprogramma wordt een aantal spelregels aangegeven. De belangrijkste hiervan is dat als binnen een projectgroep, werkgroep of bij een organisatie wordt bedacht dat er zaken geregeld moeten worden, dan moet dit ook gebeuren. Als dus bedacht wordt dat het verstandig is om

grote voorraden zandzakken binnen 24 uur beschikbaar te hebben, dan moet dit in de desbetreffende fase ook worden geregeld. Reden hiervan is dat er in het verleden grote projecten zijn geweest die resulteerden in een enorme lijst met 'things to do'. Deze werden dan neergelegd bij een organisatie (veelal de Veiligheidsregio) die vervolgens er niet aan toe kwam om alle punten af te werken omdat het volgende project zich aandiende.

"Laten we afregelen wat we kunnen afregelen", stelt Matthijssse, "maar laat vooral ook degene het doen die de beste kennis heeft." Met dit uitgangspunt is ook een andere kern van het programma duidelijk. De veiligheidsregio bestaat als het gaat om WaVe uit alle partijen die nodig zijn om de inwoners van Zeeland te helpen bij een watersnood. Het programma wordt ondersteund door een programmabureau dat zorgt voor coördinatie, afstemming en ondersteuning. Het geheel wordt aangestuurd door een programmaraad waarin de ambtelijk eindverantwoordelijken voor de processen zitting nemen onder andere vanuit brandweer, GHOR, politie, justitie, gemeenten, waterschappen, provincie, rijkswaterstaat. Hier kunnen aan toe worden gevoegd vertegenwoordigers van defensie, Nederlands Rode Kruis, nutsbedrijven, noodstopbedrijven etc.

Het programma WaVe wordt uitgevoerd in opdracht van de bestuurlijk verantwoordelijken van de diverse partijen: De commissaris van de Koningin, het college van gedeputeerde staten, de Hoofdofficier van Justitie, de dijkgraven van beide waterschappen, de HID Rijkswaterstaat en het Algemene Bestuur van de Veiligheidsregio (waarin alle gemeenten vertegenwoordigd zijn).

"Het is een gezamenlijk uitvoeringsprogramma dat we alleen samen tot een succes kunnen maken", aldus Matthijssse. Hiermee raakt hij gelijk een derde spelregel. Het programma wordt uitgevoerd via een action learning principe. "Gewoon op basis van de

Deelnemers aan Fase I van Project WaVe bijeen

aanwezige professionele kennis aan de slag gaan en samen ontdekken hoe knelpunten opgelost kunnen worden" verklaart Matthijssse. Ook voor de oplossingen is er een vierde spelregel: KISS. "Dit is een mooie Engelse afkorting die staat voor Keep It Simple Stupid", legt Matthijssse uit. "We hebben in onze ambtelijke wereld nogal eens de neiging zaken complexer te maken dan zinvol is als er echt sprake is van een incident. Zo kunnen we jarenlang discussiëren over verantwoordelijkheden maar we zien in de praktijk dat als er écht iets aan de hand is, zaken gewoon 'geregeld' worden. Laten we in WaVe nu vooral hier naar kijken is de boodschap, daar is de burger bij gebaat."

De veiligheidsdirectie heeft het uitvoeringsprogramma inmiddels onderschreven en kijkt nu naar de verdere uitwerking. Frans Captijn, directeur Veiligheidsregio en voorzitter

van de Veiligheidsdirectie: "Het gaat er om dat we als Veiligheidsregio concrete resultaten laten zien. Daar komt bij dat de werkwijze die in het uitvoeringsprogramma is beschreven prima aansluit bij het nieuwe concept van de Veiligheidsregio als netwerkorganisatie. Wat dat betreft is WaVe ook gelijk een try-out voor een nieuwe werkwijze in en met de Veiligheidsregio."

Binnen het uitvoeringsprogramma WaVe zijn zeven regionale projecten en één landelijk project opgezet waarvoor subsidie beschikbaar is gesteld vanuit de Tijdelijke Bijdrage maatregel Voorbereiding Management Overstromingen. In totaal is er iets minder dan een miljoen Euro beschikbaar gesteld aan subsidie maar ook van de betrokken organisatie wordt een bijdrage verwacht voornamelijk door de inzet van personeel.

Dr. Johan Kasse

Kenmerkend is de samenhang tussen alle partijen

Start van het Team Operationele Voorbereiding Crisisbeheersing

De veiligheidswereld is volop in ontwikkeling qua beleid en organisatie. Dat vraagt veel aandacht en tijd om één en ander goed te organiseren, zoals uit het artikel over de reorganisatie blijkt. Die aandacht voor beleid en beheer mag de operationele ontwikkelingen niet belemmeren. Incidenten vragen immers bij uitstek om een slagvaardig optreden.

Om dit laatste te kunnen waarborgen heeft de Veiligheidsdirectie besloten een team Operationele Voorbereiding Crisisbeheersing, kortweg TOVC, in te stellen. Het TOVC wordt belast met de multidisciplinaire operationele voorbereiding van crisisbeheersing in Zeeland. Juist multidisciplinaire samenhang is hét kenmerk van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Drs. Johan Kasse, districtschef Walcheren van Politie Zeeland, heeft hier op verzoek van de Veiligheidsdirectie de eerste aanzet voor gegeven.

Kasse licht toe: "Het TOVC richt zich op de preparatie (voorbereiding) van de crisisbeheersing in Zeeland, in een multidisciplinaire setting. Brandweer, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), Politie, gemeenten, defensie, ze zijn er allemaal bij betrokken. Het TOVC is géén overlegvorm, maar

bestaat uit mensen die samen fulltime op één locatie aan de slag gaan om de multidisciplinaire crisisbeheersing voor te bereiden. Het TOVC wordt fysiek gehuisvest bij de Veiligheidsregio Zeeland. Hiertoe komen er acht permanente werkplekken en twee flexplekken voor vertegenwoordigers van verwante disciplines, zoals de waterschappen, Rijkswaterstaat, provincie Zeeland enz. De medewerkers blijven deel uitmaken van hun eigen organisatie, maar worden voor deze werkzaamheden vrijgesteld. Op die manier vervullen zij de rol van linkin-pin tussen hun eigen achterban en de multidisciplinaire aanpak."

Kasse benadrukt dat het TOVC géén rol heeft in de responsfase en dat de monodisciplinaire uitwerking plaats vindt binnen de afzonderlijke organisaties.

Bij de werkzaamheden van het TOVC kan gedacht worden aan uitwerking van het

regionaal crisisplan, rampbestrijdingsplannen, multidisciplinaire operationele processen en van het opleiden en oefenen. De werkzaamheden worden gepland in een jaarplan, dat wordt vastgesteld door de Veiligheidsdirectie. De kosten worden verdeeld onder de partijen naar evenredigheid van deelname.

Kasse: "Er ligt een basis, die met enthousiasme gedragen wordt door de betrokken medewerkers. Zodra bekend is wie er coördinator wordt van dit team, dit zal in de tweede helft van januari zijn, kan een snelle start worden gemaakt. Vanuit die basis kan het TOVC worden doorontwikkeld. Er zijn nog veel onzekerheden over de verdere vormgeving van Veiligheidsregio's, in dat licht moet je ook het TOVC de ruimte geven om daar op aan te sluiten wat betreft taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden."

Service Level Agreement met Regionale Ambulance Voorziening Zeeland (RAVZ)

In de wet is vastgelegd dat de Veiligheidsregio een Service Level Agreement moet afsluiten met de Regionale Ambulancevoorziening voor het onderdeel ambulancezorg van de Gezamenlijke Meldcentrale Zeeland (GMZ). Na enige maanden voorberei-

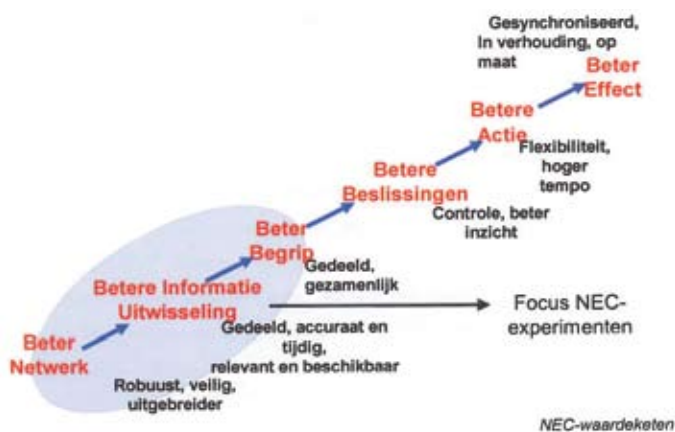
ding is de SLA eind 2007 ondertekend door de directeurs van de VRZ en de RAVZ. Met deze SLA wordt duidelijk wat de RAVZ van ons mag verwachten aan kwaliteit op de meldkamer en de VRZ weet welke financiën daar tegenover staan.

De juiste informatie op het juiste moment op de juiste plaats

Sneller en effectiever besluiten nemen bij rampen en crises

Bij incidenten, rampen en crises is de besluitvorming een complexe aangelegenheid. Meestal zijn er veel partijen bij betrokken, zoals verschillende hulpdiensten, gemeenten, andere overheidsdiensten en bedrijven. Soms is er sprake van een ramp die de regio- of zelfs landsgrenzen overschrijdt.

Alle partijen leveren een enorme massa aan informatie. Die vormt de input voor besluiten op operationeel en bestuurlijk niveau die onder grote tijdsdruk moeten worden genomen, waarbij begrippen soms verschillend worden gehanteerd of informatieprocedures van elkaar verschillen. Telkens opnieuw wordt geconstateerd dat technische en organisatorische onvolkomenheden in de informatievoorziening en onvoldoende communicatie leiden tot een gebrek aan beeldvorming en dus ook tot een onvolledig operationeel situationeel beeld. Dat heeft gebrekkige besluitvorming tot gevolg.

Met het oog op snellere en effectieve besluitvorming wordt binnen Defensie al langer gewerkt met Network Enabled Capabilities: een werkwijze waarbij informatie op verschillende niveaus wordt gedeeld door gebruik te maken van één netwerk. De moeite waard om te onderzoeken of de NEC-concepten ook een oplossing vormen bij civiele rampen en crises. De Veiligheidsregio Zeeland is één van de zeven regio's die participeert in het landelijke NEC-project.

Voor het project is gebruik gemaakt van een bestaand geografisch informatiesysteem van Defensie en een door de VRZ ontwikkeld, multidisciplinair logboekstelsel. Deze techniek geeft de gebruikers in iedere besluitvormingslaag een gedeeld en actueel beeld van de situatie op basis waarvan beslissingen kunnen worden genomen. Het project richt zich voornamelijk op het scheppen van een gedeeld beeld voor het Regionaal Operationeel Team (ROT) en het Commando Plaats Incident (COPI). Drie aspecten staan centraal met als beoogd eindresultaat een efficiëntere en effectievere bestrijding van crises en rampen:

1. een beter samenhangend informatie netwerk;
2. eenduidige en effectievere informatiedeling;
3. verbeteren van de bedrijfsprocessen.

Techniek faciliteert, mensen moeten het doen

Het lijkt misschien dat het project alleen technisch van aard is. Dit is geenszins het geval. De techniek maakt vele dingen mogelijk, maar het zijn de mensen in de verschillende organisaties

die de techniek moeten benutten, gegevens moeten delen en verschillen in werkwijze en procedures moeten willen beslechten. Het vraagt om een nieuwe benadering van de informatiehuishouding.

Gedeelde beelden bij Concert at Sea en Olympic Offspring

Luc Wassenberg, projectleider NEC-experimenten bij de Veiligheidsregio Zeeland:

“Wat meteen opvalt in onze regio in vergelijking met de andere deelnemende regio's is de multidisciplinaire samenstelling van onze projectgroep. Die aanpak heeft een grote meerwaarde. Het project is begin 2007 gestart en het heeft er in Zeeland nu al toe geleid dat bij de proefopstellingen, zoals Concert at Sea en het Evacuatiepracticum Olympic Offspring, de hulpdiensten gebruik maken van hetzelfde kaartmateriaal van het gebied en de infrastructuur. Voor de start van het project was dit nog niet het geval, dus in het project boeken we goede resultaten. ”

Tijdens Olympic Offspring bleek ook dat besluitvormers die nog nooit met de systematiek en de systemen hadden gewerkt, tijdens de oefening in korte tijd begrepen hoe het werkte en hoe dit hun werk kon ondersteunen. Naast lange termijn voordelen zitten er dus ook quick-wins in het gebruik van de netcentrische werkwijze.

Bron:

Effectievere besluitvorming bij rampen, crises, calamiteiten en incidenten - Verbeterde informatiepositie door delen van kennis, ervaringen en visies. Project NEC-experimenten, Den Haag, 21 juni 2007.

Minister Ter Horst bezoekt Zeeland

Maandag 17 december 2007 bracht minister Ter Horst van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een bezoek aan Zeeland. De Commissaris van de Koningin, het bestuur van de

Veiligheidsregio Zeeland (alle Zeeuwse burgemeesters), de korpschef politie Zeeland en de directeur Veiligheidsregio Zeeland waren hierbij aanwezig. Foto's: Peter Toornstra

Ontvangst in de brandweerkazerne te Borssele

Luisteren naar een presentatie van burgemeester Gelok van Borsele

Tijdens een bustoer krijgt de minister uitleg over het risicoprofiel in Zeeland

De minister spreekt de aanwezigen toe

SIGMA actief bij oefening Olympic Offspring

SIGMA staat voor Snel Inzetbare Groepen ter Medische Assistentie. Een SIGMA-groep bestaat uit acht goed opgeleide hulpverleners (vrijwilligers) van het Nederlandse Rode Kruis.

Een SIGMA-team is onderdeel van een Geneeskundige Combinatie en opereert onder de verantwoordelijkheid van de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR). Het voornaamste doel van een SIGMA-team is het logistiek en medisch ondersteunen van de andere onderdelen van de Geneeskundige Combinatie: het Mobiel Medisch Team (MMT) en de zogenaamde AMBU-teams.

De logistieke werkzaamheden van een SIGMA-team bestaan uit het tijdens een inzet onderdak bieden aan en bevoorraden van een Geneeskundige Combinatie. Hiertoe richt het team bij aankomst in een rampterrein of bij een ongeval een zogenaamd gewondennest in, meestal in een door het team op te zetten opblaasbare

tent. Daarnaast zorgen de leden voor het continue beschikbaar zijn van voldoende materialen voor de medische hulpverlening.

De medische ondersteuning bestaat uit het zowel zelfstandig als assaserend (aan bijvoorbeeld een ambulanceverpleegkundige) uitvoeren van medische handelingen. Hierbij geldt dat SIGMA-vrijwilligers nooit zogenaamde 'voorbehouden handelingen' mogen uitvoeren: dit zijn handelingen die volgens de wet alleen mogen worden uitgevoerd door een arts of verpleegkundige.

Bij het evacuatiepracticum Olympic Offspring op 28 oktober 2007 in Terneuzen had de SIGMA-groep Zeeland de tent opgezet en (niet onbelangrijk die dag) goed verwarmd.

Docente Wini Tanis geeft uitleg over partydrugs. Foto: Cristian van der Weele

GHOR opgeleid en geoefend

Woensdagavond 19 december volgden circa 35 medewerkers van SIGMA, Bureau GHOR en de Regionale Ambulance Voorziening Zeeland een scholingsavond, georganiseerd door Indigo-Emergis, afdeling Drugspreventie. Tijdens de bijeenkomst werd informatie gegeven over de meest gangbare party-drugs en alcohol. Gesproken is over de vorm van de drugs,

hun effect en de bijbehorende gedragingen. Daarna is het vooral gegaan over de vraag hoe je als geneeskundig hulpverlener het gebruik kunt herkennen en hoe je hiermee om moet gaan. Denkend aan de vele evenementen waar de GHOR-medewerkers vooral in de zomer bij betrokken zijn, kunnen zij na deze uitleg bezoekers goed van dienst zijn.

Colofon

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Veiligheidsregio Zeeland. Onze organisatie omvat rampenbestrijding en crisisbeheersing, brandweerzorg, Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en de Gezamenlijke Meldcentrale Zeeland (GMZ).

De Veiligheidsregio Zeeland werkt nauw samen met gemeenten, Provincie Zeeland, Politie Zeeland, Rijkswaterstaat, zorginstellingen en vele andere partners om de veiligheid van de Zeeuwse inwoners en bezoekers te vergroten.

Contactgegevens

E-mail: info@vrzeeland.nl
www.veiligheidsregiozeeland.nl
 Tel.: (0118) 42 11 00
 Fax: (0118) 42 11 01
 Post: Postbus 8016,
 4330 EA Middelburg
 Bezoek: Segeerssingel 10,
 4337 LG Middelburg

Vormgeving en productie

Nilsson BV en Grafisch bedrijf Goes

Eindredactie

Afdeling Communicatie Veiligheidsregio Zeeland

Reacties / Adreswijziging

Voor meer informatie, reacties en adreswijzigingen kunt u bellen met de afdeling Communicatie, tel (0118) 421111 of mailen naar info@vrzeeland.nl

© Veiligheidsregio Zeeland,
 Middelburg, januari 2008